

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Kvišku srca, kvišku glave!

Drugi temelj, ki je tako zelo potreben, je, da se iz vseh uradov v državi iztirja politika in strankarstvo. V uradu sme biti in mora biti samo en gospodar: Ta gospodar se imenuje zakon. Drugega gospodarja ni!

Dr. Anton Korošec.

Gornje naziranje voditelja najmočnejše slovenske politične stranke in sedanjega predsednika vlade smo namenoma postavili na čelu tem vrsticam, da presojamo sedaj teorijo in prakso. Komaj leto dni je preteklo, kar so bile izgovorjene javno, programatično.

Danes bi lahko napolnili list z marsikaterimi konstatacijami dejanj, ki so se dogodila v Sloveniji in ki bijejo gornjemu naziranju kruto v obraz. Zakaj? pri podeljevanju stalnih učnih mest, pri raznih premestitvah, pri odstavljanju in nastavljanju novih nadzornikov je čisto igrala in igra še danes politika in strankarstvo glavno vlogo. In vendar so gornje besede jasne. Pa če tudi ne bi bile izgovorjene javno, programatično, saj kaže že zdrav normalen razum, da ne more in ne sme biti drugače, če hočemo dobro šoli, narodu in državi.

To edino zdravo stališče smo že nešteto krat ponavljali na svojih zborovanjih, skupščinah, podali smo ga utemeljeno tudi političnim strankam, o njem smo pisali obširne članke, utemeljeno ne samo v zdravi pameti, ampak tudi v duhu zakona, a vse zastoj. Politika gre svojim potom in je gluha in slepa za vse. Tako zelo je zaljubljena sama v se, da vidi samo svoj lasten trenuten uspeh svojega groba pa, ki tiči za tem uspehom, ne vidi. Šli smo celo še korak dalje, posegli smo s krepko roko med lastno članstvo, da pomagamo upravi zdraviti in ozdraviti bolno telo. In kaj smo dosegli? Tisti, katerim bi moralo biti v prvi vrsti na tem, da se zdravijo rak rane na bolnem telesu našega šolstva, ravno tisti so nam nakopali disciplinske preiskave in tirali nas celo pred sodišče, in sicer zato, ker smo pisali resnico in prav nič drugega nego resnico.

Ako človek vse to ve in vidi, da je bilo vse to ogromno delo in vse žrtve zaman, da gre kljub in proti temu vse svojo staro izvoženo pot, potem se ga lahko loteva obup. Saj vidi, da se zaman bori proti nenasitni pošasti, ki nosi ime partizanstvo in zahteva dan na dan svojih žrtev. Tako vsaj sodi malodušnež, ki ne gleda naprej, ampak vidi samo trenutek, samo golo nelepo sedanost. Zato postane apatičen in opravlja mehanično svoj posel ter čaka, kdaj bo tudi njega zagrabilo kolo časa in ga strlo prav tako, kakor jih je že toliko drugih.

In vendar temu ni tako. Preteklost je ustvarila sedanost in sedanost ustvarja bodočnost. Za današnjim dnem pride jutri. In ako danes ne krčimo poti do svojih ciljev in ozirov, potem se bomo morali prijeti dela jutri, ki bo pa še večje in težje. Lahko je sicer danes nastopati kot kritik, lahko je kazati na te in one rane našega šolstva in stanu, ampak delati, delati v takih razmerah in ustvarjati znosnejšo bodočnost sebi in potomcem, to prijatelji je pa mnogo težje. Kar vsak naj prične pri sebi ter si da jasen in odkrit odgovor: Koliko in kaj si storil, da bi se razmere ublažile, da bi se ozdravilo naše bolno telo? Koliko procentov jih je med nami, ki bi lahko pokazali, da so hodili in še hodijo ravno pot, da ne klonejo, in ne krive hrbtenice, da je niso krivili nikoli in pred nikomur?!

LISTEK

Češkoslovaško šolstvo.

(Konec.)

Ministrstvo prosvete je pripravilo načrt zakona o novi upravi učiteljske izobrazbe, glasom katerega naj se ustanovijo enoletne pedagoške koedukacijske akademije. Sprejemali se bodo absolventi srednjih šol.

Za učiteljstvo meščanskih šol bode pri teh akademijah ustanovljen še daljši specialni letnik.

Srednješolski profesorji se za svoj poklic pripravljajo s štiriletnim visokošolskim študijem. Tudi za te se pripravlja reforma, ki naj poudari priprave za šolsko prakso in pedagoške vede.

Strokovno šolstvo je zelo razvito in se diferencira po glavnih produktivnih panogah industrije, trgovine in poljedelstva. Od preobrata se je število teh šol podvojilo. Država jih bodisi izdružuje popolnoma (n. pr. industrijske) ali krije osebne izdatke (na trgovskih šolah) ali pa prispeva velik del k celokupnim stroškom (na nadaljevalnih šolah). Večina strokovnih šol sprejema dijake, ki so končali meščansko ali pa srednjo šolo. Na industrijskih šolah imajo prednost oni, ki izkažejo faktno prakso v industriji.

Če ne dve tretjini, pa vsaj polovica zla je med nami samimi, v naših vrstah, ker se pulimo za trenutne in navidezne uspehe ter gazimo preko trupel lastnih tovarišev ter bredemo preko potoka solz in hribov trpljenja lastnih ljudi, samo da dosežemo to, kar hočemo. Zgražamo se nad partizanstvom, a ga uvajamo sami. Pa se bode zasukalo kolo politike in režima, pa bode marsikoga zabolelo. Takrat bode šele uvidel škodo takih in podobnih metod, katere uvaja sedaj sam. A takrat bode prepozno. Naj posreblje juhico, katero si je skuhal sam.

Mnogo pikrih pada tudi na organizacijo, češ, čemu je, če ne prepreči takih in enakih stvari. Organizacija pa smo mi vsi, ne pa samo tistih par tovarišev, ki so na njenem vodstvu. Organizacija ima vedno in le toliko

Križev pot slovenskega učiteljstva v Italiji

Ni ga stanu med Slovani v Primorju, ki bi bil doprinesel toliko žrtev za poštenje in narodno samozavest kakor ravno učiteljski. Nihče ne popiše trpljenja in samozatevanja, ki ga je doživljalo slovensko učiteljstvo v teku poslednjega desetletja. Primorski tovariš-rojak je bil priča brezvestnemu procesu potujočevalne politike v šoli in izven nje. Prebolel je ponižanja, ki so se završila na škodo slovenske šole in kulture. Sleherni udarec, sleherni ukrajev pravice slovenski manjšini, je izzivala v njem trpko bolelost, kajti, kadar je žaljen rod v svojih pravicah, nam je, kakor da bi bila žaljena rodni oče in mati. Neizmerna je gora moralnega gorja, ki se je nakopičila v deseterici let v srcih primorskih tovarišev. Slovenski učitelj je doživel izgon rodne jezika iz šole in uvedbo italijanščine kot edinega učnega jezika. Bil je priča za postavljanju ljudskih šeg in naveda; sam je bil primoran, da stopi pred rodno deco in uči v jeziku, ki je bil i njemu tuj. Čutil je, kako ga oblast odganja od prosvetnega snovanja med ljudstvom in se je zavedal težke krivice, ki se završuje nad njim, ko ne more niti izven šole svobodno delovati kakor mu narekuje vest. Vrh vsega je moral poslušati podlež vabe, da bi zatajil ljubezen in pripadnost do lastnega rodu in bi se prodal kot Judež za pest srebrnikov. Ne samo moralno, slovenski učitelj je trpel tudi materialno. Preganjanja so pričela že zgodaj z disciplinarnimi preiskavami s premestitvami; pozneje so sledila odpuščenja iz službe. Vselej je bil učitelj gospodarsko tepen. Proces se je vršil spočetka sicer v nekoliko zastrti obliki, padali so posamezniki v redkejših presledkih, da bi se javnost ne zavedla razdiralnega namena laške politike. Pozneje pa so pokazali Italijani v polni luči svoje cilje in namene. Razgallili so se in učiteljstvo je zamoglo že takrat slutiti kaj vse ga čaka.

Predlansko leto so bila obljubljena slovenskim učiteljem odpuščenja na podlagi zakona o zanesljivosti in zvestobi uradništva. Tovariši v Primorju so ugibali kdo pojde, in šlo jih je precej. Šolska oblast je izbirala in je izbrala cvet slovenskega učiteljstva ter ga postavila na cesto. Lansko leto so bila obljubljena premeščenja v notranjost države in tudi to se je izpolnilo. — Že spomladi je bilo oznanjeno nekaterim tovarišem, da zanje ne bo več prostora v deželi, a da bo segla kosa tako na široko, tega nismo pričakovali. Nekateri izmed učiteljev so prejeli premeščitvene dekrete že pred začetkom šolskega leta 1927-1928, drugi so sledili tekom leta. Petdesetpetim slovenskim učiteljem iz Primorja je bilo ukazano, naj zapuste rodno zemljo in naj odidejo med tuje ljudstvo. Štiridesetpet izmed njih je ostalo v službi na tujem skozi vse šolsko leto, devet jih je odpovedalo služ-

moči, kolikor ji je da članstvo. Sicer pa vidimo in vemo, da ima ravno slovensko učiteljstvo dobro organizacijo, za katero ga zavidajo vsi drugi stanovi. Nihče ne more trditi, da organizacija ni delala, in sicer smoteno, kljub vsem mogočim oviram.

Taki, ki iščejo krivde v organizaciji in samo v njej, bi človek privoščil, da bi res šla organizacija na parleten »dopust«. Potem bi vsaj videli in občutili na lastni koži vse »dobrote«.

Odgovornost za taka dejanja ne zadene organizacije, ampak tiste, ki take metode uvajajo, pa naj si bode uprava, strankarski politiki, ali pa — naše članstvo. Pokora pa pride za vsak greh in prišla bo tudi za ta, in sicer prav na tiste, ki sami povzročajo vse to.

bo v začetku in med letom, ena tovarišica je prosila v pokoj.

Bili so to: Alojzij Carli, Albert Ivančič (odpov.), Stanko Skočir, Ivana Lapajne, Matilda Kuntih, Rudolf Vižintin, Ivan Murovec, Anton Medveš, Viljem Nanut, Ivan Velišček, Franc Kramar (odp.), Davorina Bratuž (odp.), Marica Perin, Albina Gerželj, Ljudmila Veškonja, Alojz Strgule, Marica Soban, Fanči Volarič (odp.), Zora Kavčič, Leopoldina Leskovec, Francka Pagon, Katarina Boštjančič, Sonja Kemperle, Marica Bianchi (odp.), Jožef Jerkič (f.), Karol Leban (upokojena), Iva Tolstovršnik, Henrik Legiša (f.), Kati Sušelj (odp.), Milica Valenčič (odp.), Alojz Tomšič (odp.), Antonija Vižin, Fanči Mačkovšek (odp.), Fanči Kenda, Ciril Drekonja, Pavla Uršič, Mara Zega, Josipina Saban, Peter Lipovž, Anton Šturm, Marija Jericijo, Angela Medvešček, Elka Kemperle, Antonija Kaucer-Makarovič, Marija Boštjančič, Anton Benčič, Damjan Vodarič, Anton Ferlugo, Anton Gostinčar, Josipina Tomac, Josip Sirotič, Franc Starman, Alojzija Baša, Rudolf Kumar, Alojzija Podbršček, Josip Staver.

Trpko in zatajevanja polno je bilo življenje tovarišev v Italiji. Tuje ljudstvo, tuji kraji, nerazumljiva narečja, šolske prilike; vse je odbijalo slovenskega učitelja. Čutil se je oropanega, brez vzgojnega ideala; slutil je, da bo moral preživeti leto samo kot kruhohorec. Vrh moralnega trpljenja so ga ubijale še gospodarske prilike. — Skoro vsi naši učitelji so bili premeščeni v večje kraje. Življenje je bilo drago, plače skromne. Primorski učitelj je bil vajen doslej manjših vasic, kjer se je prilagajal vaški idili in skromnosti. Ni imel zahtev ne v jedi ne v obleki, zato je doma shajal. Huje pa je bil prizadet s premeščitvijo. Mnogo izmed tovarišev je odšlo koncem meseca vso plačo za hrano in stanovanje. In kje potem obleka ter druge potrebe? Kdor je imel kak prihranek, ga je tekom leta črpal in izčrpal.

Enoletno življenje v Italiji je dalo slovenskim učiteljem tako težke preizkušnje, da si nihče več ne želi doli. Sleherni izmed njih vprašuje s strahom, če ne bo rešitve iz položaja.

Istočasno s premeščenji je bil prizadet drugi del slovenskega učiteljstva s postavljanjem na razpoložanje. Bili so tovariši, povsejini starejši, ki niso položili predpisane izpita iz italijanščine. Poslednji rok je bil potekel, po izjavi oblasti, v poletju 1927 in vsi oni, ki se niso prijavili k izpitu, oziroma ki ga niso napravili, so prejeli v začetku šolskega leta obvestila, da naj prenehajo s poučevanjem ter naj čakajo nadaljnih odredb. Tako so bili izobčeni iz šole: Jožef Lasič, Jožefa Kuntih, Franc Podgornik, Franc Mermolja, Matej Mikuž, Mara Bukovec-Mikuž, Av-

K 261 strokovnim industrijskim šolam z 57.797 učenci (od tega je 31.207 učenek) se pridružuje gosta mreža obligatnih obrtnih nadaljevalnih šol za učence. Te šole so bodisi splošne (t. j. za učence raznih obrti v občini) ali pa strokovne (t. j. samo za učence gotove vrste obrti). Poučuje se v njih po 8 ur tedensko po 7 mesecev letno in so obligatne dve do tri leta. Pripravlja se reforma obligatnih dvehletnih šol po 10 mesecev v letu; obisk nadaljevalnih šol se naj razširi na vse naraščaj po 14. letu, ki druge šole ne obiskuje (torej tudi za tvorniške delavce, deklice v gospodinjstvu i. dr.) Takih šol je 1863 z 179.220 učenci (od tega 30.565 deklic) poleg 136 obligatnih nadaljevalnih trgovskih šol, katere obiskuje 12.287 učencev (2878 učenek).

Višjih trgovskih šol je sedaj 167 z 27.305 učenci. To so štiriletnje trgovske akademije, ki končajo z maturitetnim izpitom ali dveletne javne trgovske šole.

Poljedelske šole upravlja ministrstvo poljedelstva in jih izdružuje večinoma država. Pri nižjih šolah so internati, pri višjih šolah običajno šolsko posestvo. Iz nižjih poljedelskih šol prestopijo lahko v višje in visoke šole.

Štiriletnje višje gospodarske šole z maturitetnim izpitom vzgajajo poljedelske podjetnike na večjih posestvih, medtem ko se lastni kmetijski naraščaj pripravlja na dveletnih kmetijskih šolah ali strokovnih gospodar-

je najfinejša šolska kreda, ki daleko prekaša vse importirane tovrstne izdelke.

„JUGOKREDA“ si je na mah osvojila trg v celi državi in to vsled prvovrstne kvalitete in nizkih cen. Uporabljajte le „JUGOKREDO“, ki se naroča v vsaki množini pri centralni pisarni

„JUGOKREDA“

Ljubljana, Kongresni trg 3/I.

gust Leštan, Jožef Koglot, Rudolf Čehovin, Alojzij Šonc, Josip Šinigoj, Ivan Trebše, Franc Muznik, Andrej Sattler, Ciril Kofol, Franc Križman, Andrej Trebše, Zdenka Bloudek, Franc Tratnik, Otmar Novak, Rafael Gostiša (ponovno sprejet v službo), Rihard Gorjup.

Prizadeti tovariši so prejeli plačo do januarja t. l., s februarjem pa jim je bila ustavljena. Tako so ostali vsi brez dohodkov; med njimi je mnogo družinskih očetov, ali režim se ne zmeni za gorje, ki ga prizadene. Odpuščenim učiteljem je bilo obljubljeno, da bo izšla v kratkem naredba, ki bo uredila njih materialno vprašanje, a zopet so čakali dolgega pol leta, da so izvedeli, kako bo izvedena likvidacija odškodnine oziroma upokojevanje. Kar pa obtožuje fašistovsko vlado najhujše, je to, da ni poskrbela, da bi prejeli oni, ki so zreli za penzijo, delno vsoto na račun pokojnine. Danes so še vsi razen enega (Trebše Andrej) brez vsakršnih dohodkov. Tako nesocialno, brezvestno, ne postopa z uradništvom, četudi drugorodnim, niti država, ki je v vrsti civilizacije na najnižjem mestu. Mogoče je to edino v Italiji, v oni Italiji, kjer je fašistični režim vnesel zopet knjiž v šolo in pači obraz v versko pobožnih potezah, a obenem muči narodne manjšine do krvi. Glejte civilizacijo, glejte kulturo!

In sedaj pogledimo v našo šolo ter k slovenskemu učiteljstvu, ki je še ostalo v deželi. — Gentileva reforma je vzela narodnim manjšinam šolo, pustila je še dodatne ure, v katerih naj bi se poučevala materinščina kot predmet. Po zakonu iz l. 1923 naj bi se bila izvršila preobrazba postopoma po šolskih letih. Tako bi bila postala šola v Primorju šole po sedmih oziroma osmih letih italijanska. Poznejše odredbe pa so ukratile naši manjšini še dodatne ure, a poleg tega pa se tudi ni nihče brigal, da bi se ukaz o postopnem prehodu v italijansko šolo pošteno izvajal. Ponemod so bile naše šole italijanizirane že v teku dveh let po izdanih zloglasne reforme, vendar se je večina šol držala predpisov zakona; posebno so vztrajali na pravicah slovenskih učiteljev, ki jim je bilo pač na tem, da rešijo, kar se po postavi rešiti da. Ali, čimbolj so se krčili slovenski razredi, tem hujši je bil pritisk od oblasti. Didaktični razvratelji so imeli nevezano roko in jim je bilo

skih šolah, v katerih se poučuje samo v zimskih mesecih (po dve leti). Specijalne šole so: enoletna višja društvena šola v Pragi za različne absolvente višjih gospodarskih šol, dvoletne travniške, mlekarške, ribarske, alkoholne in šole za drobnico. Vrtinarske, sadjarske in vinarske šole so eno- ali dvoletne in dve višji. Za podeželske deklice se ustanavljajo enoletne gospodinjске šole, obstojajo pa tudi dve višje štiriletnje gospodinjске šole. Gozdarske šole so štiriletnje, nižje enoletne. Vseh takih poljedelskih šol je 248 z 9022 učenci (od teh 1518 učenek).

Važno službo vrše ljudske gospodarske šole, ki so bile vpeljane l. 1920 kot nadaljevalne šole za podeželski poljedelski naraščaj. Povsod, kjer je taka šola ustanovljena, jo mora obiskovati poljedelska mladina od 14. do 16. leta, stanujoča v območju 6 km. Za deklice je vpeljana kuhanje in šivanje (risanje krojev, šivanje perila in domačih oblek). Za dečke so vpeljana drobna rokodelska dela za male poljedelce, da sami lahko doma izvrše potrebna popravila. Porast teh šol je zelo hiter, l. 1926/27 jih je bilo že 740 s 35.207 učenci (od teh 19.640 učenek).

Visoko šolstvo je v ČSR mnogostransko razvito. Imajo 4 univerze (3 češkoslovaške: Karlova univerza v Pragi, ki je bila ustanovljena že l. 1348, Masarykova univerza v Brnu, Komenského univerza v Bratislavi in ena nemška univerza v Pragi). 4 visoke teh-

šteto celo v dobro, če so ukiniti preko zakona slovenske razrede. Mnogokje je bila izrinjena slovenščina kot učni jezik v poslednjih višjih razredih že v teku predlanskega šolskega leta. V letu 1927/28 bi se moral vsiti pouk v slovenščini še v šestem, sedmem in osmem razredu. A zgodilo se je, kakor so nekateri napovedovali že pred začetkom šolskega leta. Na mnoge slovenske šole so bile imenovane samo laške učne moči in že to je izključevalo upanje, da bi zamogli slovenski učitelji vzdržati na svojih mestih materinščino v treh višjih razredih. Nekateri didaktični ravnatelji so spočetka še pustili, da se je pouk vršil v materinščini, seveda le tam, kjer so bile domače učne moči; zopet drugi so prepovedali pouk v slovenščini že takoj spočetka. Med letom pa je izšel ukaz, da naj se pouk v neitalijanskem jeziku ukine povsod in tako je bila zabrisana poslednja sled materinščine v naši šoli.

Tako so sledile šolske oblasti danim postavam. Ne čudimo se, saj je služilo preziranje postav le njihovi zlohotni politiki. Kaj tedaj zato, če je bila potajena zakonodajna avtoriteta in uničena veljavnost postav, samo da je bilo zadoščeno nacionalni požrešnosti in nestrpnosti.

Poleg tega, da je bila vsiljena vsem razredom italijanska, je doživljala slovenska deca še pritisk in vabe za vpis v fašistovsko mladinsko organizacijo »Balilla«. Vse možnisti in vso oblast so preizkusili kake, da bi vjeli čimveč slovenskih otrok in jih oblekli v črno. Kot voditelje in zaupnike »Balille« na posameznih šolah so izbrali svoje ljudi. Po tem je prišlo vabljenje z lepo besedo in obljubami, a ko na to ni bilo odziva, tedaj so pričeli nekateri učitelji groziti, da bodo izgubili starši vojno, oziroma invalidno podporo. Vpisali so se sicer sinovi uradnikov in onih, ki so odvisni od Lahov, ali večina našega ljudstva se je izkazala kot strogo zavredna. Tudi napad s te strani se Lahom ni posrečil. Hudo je pri tem trpelo slovensko učiteljstvo. Oblast je gledala nanje s pazljivim očesom in registrirala obnavljanja oziroma nemarnost pri agitaciji za vpis v fašistovsko mladinsko organizacijo.

Kakor lani, tako so bili povabljeni tudi letos nevpisani slovenski učitelji, da se vpišejo v ANIF. Medtem, ko se lani ni nihče odzval, se jih je vpisalo letos lepo število. Pričetkom šolskega leta 1927/28 je bilo nevpisanih še sedemdeset pet tovarišev, sedaj jih je pa komaj še štirideset. Oni, ki so se vpisali, so storili to zato, da bi se obvarovali premeščanja v notranjost države. Sicer pa je zelo dvomljivo, če jih bo vpis rešil. Lani smo imeli štiri slučaje premestitev vpisancev in sicer dveh članic Anifa ter dveh fašistov. Za predstoječe leto se obetajo slovenskemu učiteljstvu še številnejše premestitve, zato se režim ne bo mogel znesti samo nad počim številom štiridesetih, ki so ostali izven fašistovske organizacije. Tudi v vprašanju pristopanja v ANIF bi bilo najbolje, da bi bili slovenski učitelji obdržali stališče, ki ga je zavzela »Zveza« ob priliki prvega poskusa l. 1926.

Tako je poteklo prvo leto samo laške šole v Primorju. Slovenska narodna manjšina je oropana poslednje mrvice naravne pravice do vzgoje in izobrazbe v materinščini. Slovenski rod v Primorju nima več šole, zanj je šola mrtva. Delo, ki ga je prej vršila šola, bo moral sedaj prevzeti dom. Ali bo nalogo zašel vsaj v malem rešiti, pa je drugo in zelo težko vprašanje.

Splošne vesti.

SE NEKOLIKO PRIPOMB.

Zadnji »Učiteljski Tovariš« prinaša pod naslovom »Cvetke političnih dnevnikov proti učiteljskemu stanu« dva citata, in sicer enega iz »Slovenčevega«, enega iz »Jutrovega« članka. Ta dva navedena citata pa služita nekoliko obširnejšega komentarja.

Oglejmo si predvsem »Slovenčeve« trditve. Ze takoj v početku moram poudariti, da je pisec tega članka naredil zelo veliko in neodpustljivo napako s tem, da meče kratko malo vse učiteljstvo v en koš in ne pripozna niti »častnih« izjem. Vsa namigavanja so tako zavita, da ima čitalec vtis, češ, vsi učitelji so prešestniki, nemoralneži, pijanci, tatovi in pretepači. Tudi v oostavkih, kjer je govora o poedinih slučajih, je stvar zavita, da dobi čitalec, ki površno čita članek, utis, da so vsi taki.

Čudno se mi dozdeva, kako more prinesiti tak članek list, ki vedno povdarja potrebo dostojnega tona tudi v časopisni polemiki. Ako bi napisal take psovke kak zakon ten revolterski list se temu ne bi nihče čudil, da pa opsuje dostojen list na tako oga ben način ves učiteljski stan, je »res« evetka političnih dnevnikov. Nisoli nismo pričakovali od strani političnih strank in njunih glasil posebne naklonjenosti, toda takih izpado v napram učiteljskemu stanu nismo pričakovali, ko smo se borili za enotno stanovsko organizacijo.

Sedaj pa še nekoliko besed na »Jutrova« izvajanja. Tu se je pa postavil pisec članka na stališče protektorja učiteljske organizacije in njenega glasila. Seveda ni temu gospodu prav, da se je učiteljska organizacija otrsela strankarstva in nič mu tudi ni po godu, da »Učiteljski Tovariš« nima več naperjenega kopja proti gotovi stranki in ravno zato, trdi pisec, nas »Slovenec« psuje.

Ne gospodje — eni, kot drugi se motite, ako mislite na tak način razdvojiti naše vrste. Vse Vaše klevete in pa »blagohotni« nauki ne bodo zalegli prav nič, kajti učiteljstvo je sprevidelo, kam ga dovede strankarstvo in pa medsebojna borba. Učiteljska organizacija se je postavila enkrat za vselej na strogo stanovsko stališče in bo vedno in povsod zagovarjala interese stanu in posameznika; vedno in povsod bo grajala krivice, ki se bodo delale učiteljstvu sploh in poedincu. Ničvredneže in izrodke stanu bo organizacija sama postavila na sramotni oden. Lastnih članov, ki so se pregrešili proti poštenosti in morali, pa organizacija ne bo nikoli in nikjer ščitila. Zato gospodje okoli političnih dnevnikov, ako so Vam znani slučajji, ki ne morejo biti poedincem v čast — obsodite poedince in ne blatite stanu in učiteljske organizacije, ki ne odgovarja za dejanja poedincev. Vsak naj odgovarja za svoja dela — vsak naj pometa pred svojim pragom, pa bomo vsi prijatelji.

L. K.

— Sreski šolski nadzorniki. Izvršni odbor UJU je poslal prosvetnemu ministrstvu vlogo, ki smo jo omenili že v prejšnji številki »Učit. Tov.« in ki v njej zahteva, da bodi šolski nadzornik osnovnošolski učitelj. Po težkih bojih si je izbojevalo učiteljstvo to pravico in zato je njegova upravičena zahteva: Osnovno šolstvo nadzoruj osnovnošolski učitelj! Kot je uvedena pri vseh drugih stanovih praksa, da so imenovani nadzorniki iz istega stanu, tako naj velja tudi za učiteljsvo isti princip. Izvršni odbor zahteva, da izbira nadzornike Prosvetni svet in to v sporazumu z Izvršnim odborom, kot je to že v prejšnjih vlogah naglašeno, ker ta najbolj pozna svoje člane, oziroma dobi najlažje o njih informacije in bi se s tem tudi odpravil kvarni strankarski vpliv na imenovanje nadzornikov.

— Odstavljenje nadzornikov. Prejeli smo in objavljamo: Ker je v štev. 7. »Učit. Tov.« objavljeno odstavljenje sreskega šol. nadzornika Hinka Šumra in istočasno napad »Slovenca« na učitelje in šolske nadzornike, prosim objavite še, da ni proti g. Šumru znana nobena pritožba, ne uradno, ne privatno, tem manj kakšna krivda. Informacije so od merodajnih činiteljev. — Julija 1924 je postal g. dr. Korošec prosvetni minister, septembra istega leta je bil odstavljen med drugimi nadzornik g. Šumer. Ko je padla oktobra ista

vlada in nastopila nova, je bil novembra zopet imenovan. Julija 1928 je prevzel g. dr. Korošec predsedstvo vlade, sedaj septembra je g. Šumer zopet odstavljen. Ker osebno ni sta znana in ni nobenega stvarnega razloga, je moral gotovo kdo intrigrirati. — Član uč. društva.

— »Selbsthilfe« — pozor! Naslovov plačujočih članov do danes še polovica ni vposlanjih. Vljudo prosim, da »blagovolijo aktivni šolski upravitelji naše tovariše-upokojence opozoriti na ta poziv, ki je zelo važen in nujen. Obvestilo o položaju sledi oktobra vsakemu prijavitelju. — Joško Bizjak, šolski upravitelj v Celju.

— Češkoslovaški učitelji v Sloveniji. Po ročali smo že, da posetijo našo državo češkoslovaški učitelji z zavodov za slepo, gluhenemo in živčno bolno deco. Ekskurzijo, ki šteje 35 članov, vodi znani češki pedagog Josef Zeman. Češki gostje so že prišli v Beograd, kjer posetijo grob neznanege vojaka in zavode za abnormarno deco v Beogradu. Nato se odpeljejo v Kragujevac, v četrtek v Zagreb, v soboto ob 16:55 pa odpotujejo iz Zagreba v Ljubljano. V nedeljo in v ponedeljek si ogledajo Ljubljano, Bled in zavod za slepe v Kočevju, v torek 2. oktobra pa odpotujejo iz Ljubljane v domovino. V Sloveniji bodo češkoslovaški učitelji gostje mestne občine ljubljanske, odnosno zavoda za slepe v Kočevju.

„RADION“

pere sam in beli kot solnce!

se že tudi gornji slučaj rešil tem potom. Za Začetnice prihajata za sedaj v poštov Wi drova in Majcenova; v račun pa na vsak nasčin treba vzeti tudi Fleretovo, ki je napovedana za prihodnje šolsko leto. Morda jo ima pripravljeno tudi še kateri drugi? Kakor rečeno: uvesti treba enotno Začetnico in to tako, ki bo lahko služila dolgo vrsto let. Pri tej priliki moram še omeniti neko drugo za deva. Ista številka »Slovenskega Gospodarja« napada na ogaben način dr. Žgeča kot dozdevnega avtorja omenjenega članka v »Večerniku«. A dotičnega članka on gotovo niti pisal ni! Za kakšne partizanske intrige on sploh nima smisla, kakor ga poznam. Ne nameravam ga braniti, ker to sam stori bolje (če se mu bo v tem slučaju zdelo vredno), hočem marveč opozoriti na zadevo s splošnega moralnega stališča. Silno redko so med nami posejani ljudje, ki žive in se žrtvujejo za svoje ideale. Da pri tem zadevajo te mehke, vizionarne narave ob kruto realnost, je sicer muno, a tragično. Oni so movens napredka; trpe torej za druge. Tega trpljenja seveda ne more razumeti in ceniti oni, ki sploh nima čuta za duhovne vrednote in mu je dobra pečenka kulminacija duševnega zadovoljstva. Zanj ima samo roganje. In kar je v tem slučaju najhujše: to surovost zagreši javno »krščanski« list! Človeka navdaja strah za ljudstvo, ki se mu pod plaščem krščanstva nudijo taka barbarstva! Osterc.

— Ali nimajo 35-letniki socialnega čuta? Prejeli smo: Nekaj naših 35-letnikov noče prostovoljno oditi v zaslužni pokoj, dasi so svoje že preskrbeli in nimajo več materialnih skrbi za svoje otroke. Izgovarjajo se, zlasti upravitelji, češ, potem bom pa ob stanovanje, ki ga je v sedanjih časih resnično težko dobiti. To je nekaj, ki nekoliko drži, ne odtehta pa to žalostnega dejstva, da morajo vsled tega mladi, dela in kruha lačni abiturijenti in abiturientke še dalje oteževati socialni položaj svojih staršev! Po mojem mnenju mišljenje takih 35-letnikov ni socialno, ni tovariško! Škodi pa tudi stanu, ki se po svoji organizaciji prizadeva, priboriti mu 32-letno službeno dobo. Država si sama od sebe pač ne bo nalagala večjih prostovoljnih bremen, ko pa vidi, da ima lahko veliko število zastojkarjev na razpolago; saj ti ki služijo nad 35 let, služijo zastojni! Njih pokojnine so enake plači! In zato, ker taki služijo, morajo drugi tovariško stradati

Gozd: Bor; smreka; jelka; macesen; tisa; korenine; korenine pri vrhu; globoke korenine; ali je zemlja peščena ali ilovnata; na kateri zemlji lepše raste; trdota lesa; mlade vejice in barva ter trdota mladih listov; listna kožica; prašne mačice; letošnji in lanski storži; pestične mačice; kje so drevesa najbolj ravna; drevesa v goščavi ali na samem; kako so razvrščene veje; kako so razvrščeni listi; hrast; les; korenine; veje; listi; prašniki; pestiči; ježarica; šiškarica; bukev; gaber; breza; akacija; jesen; krljika; svib; kalina; koprja; pogačica; meduljevina; češmin; šipek; reljika; zajčja detelja; zimzelen; volčja jagoda; jagodnjak; borovnica; brusnica; šmarnica; praprotnica; glistnica; orlova praprost; sladka koreninica; korenine; steblo; listi; cveti; število cvetnih in časnih listov; pestičev in prašnikov; plodovi; trosi; svetloba; zemlja; drevesa in rastline; strupene in zdravilne rastline; od katerih zelišč imamo korist; vrednost dreves; na kakšni zemlji rastejo razni grmovi.

Hrošči: Vrste hroščev po obliki; glava; oči; tipalnice; usta; oprsje; noge; krila; zadek; obročki; zadek pri samici; rjavi hrošč; samec in samica; koliko časa živi; samica v zemlji; jajčeca; črvi; kaj objedajo; buba; kaj objedajo hrošči.

Metulji: Sviloprejka; jajčeca; gosenica; kokon in buba; murva; vrste metuljev po barvi kril; rilček; škoda.

predstav, 5500 ljudskih predavanj, 5000 marioetnih predstav, 1000 razstav in dr.

Drugi dalekosežni prosvetni zakon je o javnih občinskih knjižnicah iz l. 1919. Z njim se vsaki občini in vsi nalaga, da ustanovi in izdržuje javno knjižnico (za narodnostne manjšine se ustanavlja druga oddeljena knjižnica). Medtem ko je bilo l. 1920 skupno 2400 občinskih knjižnic s 1.700.000 zvezki, je znašalo l. 1926 število občinskih knjižnic skoraj 15.000 z več kot 5 milijonov zvezkov. Število zapisanih čitateljev je bilo 900.000 izposojenih knjig, 13.500.000 in letni prejemki knjižnic so znašali 16.000.000 Kš.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

Kolobarjenje: Kako se imenujejo njihove njive; kaj so nanje vsadili letos; lani; plitve in globoke korenine; od katerih rastlin rabimo korenine, liste in bili ali zrnje; plevel med raznimi rastlinami; katere rastline okopavamo; odkod jemljejo hrano plitve ali globoke korenine; po katerem gnojilu rastejo listi; rastline menjavamo; zakaj so lani sadili krompir, letos pa žito; katere rastline sadimo vedno na isto njivo.

Ob vodi: Jelša; iva; vrba; topola; mačice; pestiči; ali so prašniki in pestiči na istem cvetu; na istem drevesu; lapuh; repuh; listi; zakaj jih rabimo; bela kopriva; rumena kopriva; perunika; loč; alge; posamezne nitke.

Listi: Pecelj; žilice; dno; rob; oblika lista; kožica; stanica; kje uhaja zrak, ako pihamo v prerezan pecelj; listne reže; listi povodno kuge v vodi; kisik; cveti in peclji ivanjščice v kozarcu; ogljenčeva kislina; rastlina v vodi z oljem; izhlapevanje; kam so obrnjeni listi; na kateri strani so reže; na kateri strani je list bolj zelen; kje rastejo sočni ali suhi listi; dlakice; kateri listi imajo trdo kožico; zakaj; listi naapnenasti in suhi zemlji.

Čmrlj, osa sršen; Zelo in mehurček ka strup; vrste čmrljev; satje; med; ličinka; buba; previdnost pred sršeni; zdravilo.

Luna in zvezde: Kje je vzhajala luna v januarju; kje vzhaja in zahaja sedaj; lunin mrk; kje je stal veliki voz pozimi zvečer ob 8. uri; kje stoji sedaj; katera zvezda je vedno na istem mestu.

(Dalje prihodnjič.)

Pletenine lastni izdelki vedno v veliki izbiri. Najmodernejši vzorci. Naročila pome ri v najkrajšem času. Velika zaloga nogavic. FR.M.ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul.7.

Ročni katalog

za šolsko leto 1928/29 je izšel in stane 16 Din. Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska 6

in bo moral radi njih morda trpeti ves stan, ker ne bo dobil 32-letne službene dobe. Može! Ostali nam boste dragi in visoko vas bomo spoštovali, ker bomo videli, da ste umeli socialno bedo, ki ste jo pomagali lajšati na ta način, da ste se prostovoljno umaknili drugim — potrebnijim. Umeli pa ste tudi težnje stanovske. Vsi tisti, ki pa čutite še v sebi veliko fizično in duševno moč, jo boste tudi v pokroju lahko še na ta ali drugi način izrabili sebi ali pa drugim v prid. Zakaj bi tedaj še odlašali? Prosimo tovariško pomagajte mladim do dela in jela. Imejte vsaj vi srce, če ga država nima!

— **Odobritev novih učnih knjig.** Ministrstvo prosvete je na predlog Glav. Prosv. Sveta odločilo, da sme Glav. Prosvetni Svet v šolskem letu 1928./29. ter v bodoče sprejeti samo one učbenike in rokopise v pregled in oceno, ki bodo predloženi do 1. marca vsakega leta v ta namen.

— **Dedek Jež.** Založba »Domači Prijatelj« je izdala v lični knjižici 22 pesmic znane mladinskega pesnika Gustava Strniša s šestimi prav posrečenimi lesorezi slikarja grafika E. Justina. Pesmice so dobre in za mladino primerne ter zbirko priporočamo.

— **»Učiteljska Iskra«** bo izhajala letos v Beogradu in jo bo urejeval Dušan L. Vitošević, učitelj v Beogradu, Kralj Aleksandrova 109. Lastnik lista ostane še nadalje Dragiša Mihajlovič, učitelj v Beosevcu.

— **V poročilu o pokrajinski skupščini,** ki je izšlo v 3. in 4. številki »Učiteljskega

Tovariša«, je pomotoma izostalo obvestilo, da je bil na skupščini sprejet predlog tov. Kisligerja glede volitev članov društvenih odborov in poverjeništev. Predlog je bil že prej poslan posameznim učiteljskim društvom v razpravo in na podlagi društvenih sklepov je bil na skupščini v celoti sprejet.

— **Vse tovariše in tovarišice** kočevskega sreza prosim, da se spomnijo »Slovenske Šolske Matice« ter mi pošljejo borih 32 Din, za kar bodo prejeli vsaj 2 lepi pedagoški knjigi. Čas gre h koncu, toda dosedaj je prijavilo le 8 članov (članic) svoj pristop k tej veljavni pedagoški instituciji. Torej — prosim lepo, ganite se v kratkem! — Naslov: Ribnica — deška osnovna šola. — Herman Kmet, t. č. poverjenik Slov. Šolske Matice.

— **Vsa učiteljska društva** opozarjamo, da bomo članom vseh onih učiteljskih društev, ki ne bodo poslali do konca tega meseca članskih izjav, mesečnih prijav za september in ki ne bodo poravnala lanskih zastankov, brezpogojno ustavili dostavljanje stanovskih listov. — **Uprava.**

— **»Popotnik«, 1. številka izide šele v mesecu oktobru.**

— **Prava kava je strup.** Gorje tistemu, ki se prepriča o tem, kajti bolni živci zagrejo življenje. Zato pije previdni rajši ŽIKO, ki popolnoma nadomesti pravo kavo. Zahtevajte ŽIKO in kuhajte jo pravilno. Navodilo je na vsakem zavitku.

Oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Delovanje ožjega sosveta UJU - Poverjenišтво Ljubljana.

(Poročilo o 1. seji dne 22. in 23. sept. 1928.)

V zmislu sklepa pokrajinske skupščine v Celju z dne 21. julija 1928 se je vršila 1. seja ožjega sosveta 22. in 23. septembra 1928 v Murski Soboti, da čujejo zastopniki organizacije na lico mesta razne želje, težnje, pritožbe in prošnje prekmurskega učiteljstva, ki stremi za izboljšanjem tamošnjega šolstva in šolskih razmer ter najde pot v ozdravljenju te razmere v korist sebi, stanu, narodu in državi. Na javno sejo je povabilo poverjenišтво zastopnike prekmurskega učiteljstva in prosvetnih oblasti, kakor tudi zastopnike oblastnega šolskega odbora.

Pov. tov. Skulj je otvoril javno sejo ob 14. uri in povzročil navzočim učiteljstvo dol. lendavskega in murskosobotskega okraja, dalje okrajnega šolskega nadzornika gosp. Čizka kot zastopnika prosvetnega oddelka, g. Stefana Firma kot zastopnika oblastnega šolskega odbora, okrajnega šolskega nadzornika g. Leona Cepudra iz Dol. Lendave, g. Antona Skalo kot zastopnika zveze kulturnih društev, g. Fr. Skulja kot odposlanca CMD in g. pastora Štitarja.

Nato je pozval poverjenik vse navzoče, da izneso svoje težnje. Priglasijo naj se vsi govorniki.

G. nadzornik Čížek pozdravi zborovalce v imenu prosvetne uprave v Mariboru in želi zborovanju kar največ uspehov. Isto stori g. Firm v imenu oblastnega šolskega odbora, tovariš Požegar za murskosobotsko in tov. Ozmeč za dol. lendavsko uč. društvo.

Kot govorniki so se priglasili tovariši: Hočevar, Požegar, Horvat, Bako in Šubel.

Iz razprav in govorov smo posneli, da so povzročile nezadovoljstvo med učiteljstvom predvsem neurejene šolske razmere. V Prekmurju so verske, občinske in državne šole, na katerih je bilo sprva nameščenih mnogo nequalificiranih učiteljev. Danes mnogim ni jasno, ali je v veljavi štajerski, evangelijski ali madžarski šolski zakon. Uredba o krajevnih šolskih odborih se ne izvaja vsled različnih vrst šol. Šolstvo v Prekmurju je treba unificirati. Pravilno naj se uredi manjšinsko šolstvo in deluje za stalnost učiteljstva, ki naj se za težavno delo tudi primerno honorira. Nameščajo naj se le najboljši učitelji. Vse šolstvo v Prekmurju naj se rešuje s strokovnega vidika, kar naj upoštevajo vse politične stranke, na katere je nasloviti primeren apel. Vsa šolska vprašanja naj rešuje šolska oblast vedno le v sporazumu z zastopniki prekmurskega učiteljstva, ki naj temeljito študira dušo tamošnjega ljudstva in se skuša prilagoditi domačim razmeram. Med učiteljstvom naj vlada narodna in verska strpnost. Vsi napadi po raznem časopisu naj se opuste. Medsebojne spore naj učiteljstvo rešuje le na svojih društvenih zborovanjih. Ko je še gov. Dimnik pojasnil na vprašanje tov. Baka, da tov. A. ni pisala članka v »Učit. Tovarišu« in povdarjal, da je bila njegova dolžnost braniti napadene nacionalne učitelje, resumira tov. poverjenik, na kratko vse iznešene zadeve in poudarja, da vidi na vseh straneh dobro voljo za skupno in stvarno delo. Napravili so se sledeči sklepi:

1. **Unifikacija šolstva.** Oblasti se naprošajo, da se uveljavi deželni šolski zakon za štajersko v vsem obsegu za vse vrste šol v okrajih Dolnja Lendava in Murska Sobotica.

2. **Krajevni šolski odbori.** Prosimo oblast, da izvede takoj uredbo o krajevnih šolskih odborih na vseh šolah dolnjelendavskega in murskosobotskega okraja in izposluje pri ministrstvu prosvete potrebno izvršilno navodilo.

3. **Manjšinsko šolstvo** v okrajih Dolnja Lendava in Murska Sobotica naj se reši analogni predpisom za bivšo štajersko, upoštevajoč pri tem ljudsko štetje iz leta 1921.

4. **Stalnost učiteljstva.** Razvoj in napredok šolstva v okrajih Dolnja Lendava in Murska Sobotica je odvisen predvsem od učiteljske stalnosti. Zato naj se vrše premeščanja samo na prošnjo in v izpolnitve iz praznjenih učnih mest. Nameščajo naj se najboljše učne moči. Učiteljem, ki službujejo

v teh težkih krajih, naj se da pristo stanovanje in kurjava ter olajša dobava prehrane odtodno naj se jim da dodatek, kakor ga predvideva člen 40. uradniškega zakona.

5. **Vpliv na politične stranke.** Ker imamo pred očmi sam razvoj šolstva v okrajih Dolnja Lendava in Murska Sobotica, prosimo oblasti, naj vplivajo pri vseh političnih strankah, da bodo delovale za koristi prekmurskega šolstva samo iz državnega, nacionalnega in gospodarskega vidika.

6. **Vzdrževanje šol.** Dokler se vsi doslej stavljeni predlogi ne izvedejo, prosimo nujno državno šolsko oblast, da preskrbi vsem državnim šolam pravočasno zadostno državno dotacijo, samoupravno oblast pa, da pomaga vsem šolam pri nabavi najnujnejših šolskih potrebščin, kamor je šteti tudi nagrado tajnikom pri krajevnih šolskih odborih.

7. **Sodelovanje učiteljstva.** Oblasti prosimo, da povabijo k reševanju šolskopolitičnih vprašanj v okrajih Dolnja Lendava in Murska Sobotica tudi zastopnike obeh okrajnih učiteljskih društev, ki bodo rade volje podali potrebne informacije.

8. **Neprilicne razmere in nesoglasja,** ki so zavladala med učiteljstvom v Prekmurju, je v veliki meri povzročilo pisanje v raznih domačih in drugih listih, ki je zbijalo, kakor dognano, iz lastnih stanovskih vrst. Zato apeliramo na vse stanovske tovariše, da obravnajo morebitne spore na svojih društvenih zborovanjih in preprečijo vsako dopisovanje v javnih listih. Vse dopisovanje v stanovskih listih pa naj prevzamejo vodstva okrajnih učiteljskih društev oziroma naj dopisniki svoje dopise podpišejo.

Vsi zgoraj navedeni sklepi so bili soglasno sprejeti.

S tem je bil izčrpan dnevni red javne seje. Poverjenik se je zahvalil vsem za sodelovanje. Napravili smo korak naprej za rešitev razmer in ustvarili bazo za združitev vsega učiteljstva. Tovariša predsednika naj povabita vse neorganizirano učiteljstvo v skupno stanovsko organizacijo. Poslej bo povabil zastopnike učiteljstva še večkrat na sejo ožjega sosveta, da bodo dali potrebna pojasnila, sam pa bo porabil ugodno priliko, da se bo udeležil društvenih zborovanj. Poverjenišтво bo izdelalo na temelju sprejetih sklepov spomenico in jo bo poslalo šolskim oblastvom in vsem slovenskim parlamentarnim klubom. Nato je poverjenik zaključil sejo.

Po seji je razvil tov. Anton Skala nekaj lepih misli o kulturnem delovanju učiteljstva med narodom in dal smernice za tako delovanje, poslededeči tajnik g. Fran Skulj pa je pozival učiteljstvo k sodelovanju pri CMD in ustanavljanju podružnic in obljubil, da bo CMD po možnosti podpirala revne šolske otroke s potrebnimi učili. Obema govornikoma se je zahvalil tov. poverjenik.

(Konec prihodnjici.)

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

J. C. KOTAR drogerija, parfumerija
Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija
— Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVE-TOLENARSKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 6. oktobra 1928 ob 10. uri na osnovni šoli pri Sv. Trojici v Slov. goricah po običajnem dnevnem redu. Zborovanje je obenem tudi občni zbor ter se vrše volitve. — Pričakuje se polnoštevilna udeležba.

— **KRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo imelo v sredo, dne 3. oktobra 1928 ob 9. uri v kranjski gimnazijski telovadnici redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila odbora in nadzorstva. 2. Poročilo o seji ožjega sosveta in o našem današnjem položaju (referira predsednik). 3. Volitve odbora. 4. Predlogi. 5. Učiteljska samoizobrazba. (R. Horvat). 6. Razgovor o skupščinah. 7. Nabavljala zadruga v Kranju. 8. Slučajnosti.

— **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 13. oktobra ob 10. uri v risalnici Mladike v Ptuj. Dnevni red obsega predpisane točke ter poročila o skupščinah in temo: Vtisi iz Pariza, o kateri bo govoril tov. Šestan. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

IZJAVA IN POJASNILO.

V svojem poročilu za pokrajinsko skupščino v Celju, dne 20. julija 1928 sem v odstavku »Odsek za kontraktualce« omenil, da je bil poslan izkaz prijavljenih učiteljev kontraktualcev, ki prosijo za sprejem v državno zvezo, s posebno spomenico ministru dr. Korošcu in tov. Fleretu. K temu je poslal tov. Fleret popravek, češ, da on izkaza ni prejel.

Tozadevno je poslal tudi Izvršni odbor na poverjenišтво dopis, ki se glasi:

»Z obzirom na Vaš dopis št. 65 od 4. t. m., naslovljen na g. P. Flereta, in ki vsebuje konstatcijo, da je bil Vaš dopis št. 1112 z dne 26. marca t. l. poslan tudi Izvršnemu odboru, čast nam je izjaviti sledeče:

Omenjenega Vašega dopisa s spiskom kontraktualnega učiteljstva, ki je prosilo za naše posredovanje, Izvršni odbor do danes ni prejel. Kolikor je znano Izvršnemu odboru, ga tudi ni prejel član Izvršnega odbora g. Fleret.

To je bilo ugotovljeno že na seji glavnega odbora UJU v aprilu t. l. in tam je baš g. P. Fleret obžaloval, da ni bil dostavljen ta spis, da bi tako na njegovi osnovi mogel zajedno s predsednikom UJU g. VI. Petrovičem o tej stvari intervenirati pri g. ministru notranjih del, kakor je bilo to sklenjeno na seji Izvršnega odbora dne in to baš na predlog g. P. Flereta.

Iz kopije, ki se nahaja v arhivu poverjenišťa, je razvidno, da se je odposlal omenjeni seznam 26. marca 1928, št. 1112: dr. Korošcu, Izvršnemu odboru, P. Fleretu in dr. Kramerju.

Omenjam, da sta seznam sestavila tovariša Berce in Venturini. Slednji je spremljal dopis za vse štiri naslovnike sam napisal na stroj in napisal tudi kuverte z naslovom gori omenjenih. S poverjenikom sva spremni dopis le podpisala. Kuverte sem zalepil in izročil uradnici v ekspedicijo.

Kaj se je potem zgodilo, ne vem. Ako Izvršni odbor in tov. Fleret dopisa nista prejela, ne zadene mene nobena krivda.

Josip Kobal l. r.,
tajnik.

Risalno orodje, kupite najboljši in ceno pri Fr. P. Zajec, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Mladinska Matica.

—mm Uprava »Mladinske Matice« prosi vse one poverjenike, ki niso sploh prejeli knjig, ali pa v nezadostnem številu, da javijo to čimprej po dopisnici na upravo »Mladinske Matice«, Ljubljana, poverjenišťvo UJU. Istotako so naprošeni vsi oni poverjeniki, ki dolgujejo še kak znesek, da poravnajo svoj dolg v najkrajšem času. Želimo namreč spraviti račune lanskega leta v popoln red še predno začne nabiralna akcija za »Mladinsko Matico« v letošnjem šolskem letu.

—mm Žrebanje nagrad smo morali preložiti, ker nekatere šole v Mariborski oblasti še niso prišle s poukom in zato poverjeniki niso mogli zbrati rešitev od naročnikov. Tako se bo žrebanje vršilo šele sredi novembra in prosimo vse poverjenike, da obvestijo o tem naročnike.

—mm Šolarske knjižnice bi nikakor ne smele biti brez naših knjig. Zdej, ko se delajo pri krajnih šolskih odborih proračuni, je najlepša prilika, da se vnese tudi postavka za knjige »Mladinske Matice«. Priporočamo vezane knjige, ki jih daje Matica skoro za lastno ceno in so tudi trpežne.

—mm Sotrudniki »Kresnice«, zlasti za poučni del, naj pošljejo prispevke najkasneje do Božiča. Članke, ki jih bomo mogli porabiti, bomo honorirali po njihovi kvaliteti od 20 do 25 Din za stran. Biti pa morajo kratki, jedrnat, aktualni ter primerni otrokovemu obzorju.

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil za mešani zbor 6. in 7. oktobra. Pričetek 6. ob 8. uri na učiteljskem v Ljubljani. Radi koncerta, ki bo najbrže že v novembru, je tečaj vsem članom neobhodno potreben. — Odbor.

Osebnе zadeve.

RAZVRSTITEV UČITELJSTVA.

Za šolsko leto 1928./29. je bila izvršena sledeča razvrstitev učiteljstva v ljubljanski oblasti: V Javorniskem Rovtu nad Radovljico Angela Tavčar, v Rajhenbergu Ana Podboj, v Zg. Tuhinju Matilda Kordiš, v Zireh Anu Eržen, v Litiji Iva Koderman, v Ljubnem pri Radovljici za upraviteljico Ana Dolenc, v Kropi Katarina Hlebec, v Tunjicah Ivana Justin, v St. Rupertu Martin Mizerit, v Šmihelu pri Žužemberku Angela Blatnik, v Rajhenbergu Erika Pavletič, v Zg. Sušicah pri Novem mestu Alfred Janko, v Papežih pri Kočevju Olga Orač, v Črnomlju Stanislav Turk, v Zabukovju za upravitelja Saša Dominko, v Koprivniku za upravitelja Ladislav Razingar, v Zireh Aleksander Golja, v Zameškem Ferdinandu Završnik, v Planini nad Sevnico Vera Kristof, v Oneku pri Kočevju za upravitelja Boris Boc, v Kostelu pri Kočevju za upraviteljico Julija Klemenčič, v Kalu pri St. Janžu Zora Hauptman, v Jezerskem nad Kranjem za upravitelja Janko Černut, v Zagradcu pri Novem mestu Josipina Repe, v Zidanem mostu Angela Čampa, v Svetlem potoku pri Kočevju za upraviteljico Danica Sikovšek, v Poljanah pri Novem mestu za upraviteljico Justa Hvala, v St. Jurju pod Kumom Ana Lipovšek, v Talčjem vrhu Marija Kobal, v Sinjem vrhu, Dora Jutraž, v Lescah za upraviteljico Marija Čibej, v Zagradcu Danijela Jerše, v Ajdovcu za upravitelja Adolf Arzenšek, v Čadežih za upravitelja Zdravko Omerza, v Ajdovcu Iva Jesih, v Šenturški gori pri Kranju za upraviteljico Marija Uhlirž, v Karlovcu pri Kočevju za upraviteljico Gabriela Kočevar, v Mošnjah Rosanda Žebre, v Sovodnji pri Kranju Vilma Peterca.

Mariborska oblast: V Kozju Erna Killer, v Rogatecu Angela Križ, v Tešanovcih Ivanka Vrečko, v Izakovcih Jakobina Podboj, v Zusmu Franjo Ložar, v Apačah Olga Senica, v Strukovcih Julija Stibler, v St. Rupertu pri Celju Vaelav Polh, v Olmju Bogomir Podboj, pri Novi štiti Marija Mayerhold, v Vitanju Marija Inglič, v Dobju Matilda Beloglavec, in Marija Lenarčič, pri Sv. Andražu v Halozah Boris Papež, v Stopercih Vera Černigoj, v Loku pri Zusmu Miroslav Škrbec, v Ščavnici Josipina Šusteršič, v Vel. Poljani Ana Razingar, na I. deški osnovni šoli v Mariboru Friderika Wieser, v Grižah Jožefa Luževič, v Vitanzu Danica Kraševce, v Središču Mira Brenčič, v St. Lovrencu na Pohorju Danica Alt, v Lokavcu Franjo Čonč, v Hajdinu pri Ptuj Gabrijel Cujnik, pri Sv. Štefanu kraj Šmarja Drago Krepek, pri Novi cerkvi Ana Pauscha, v Zevavljah Karlo Skerget, v St. Florjanu pri Logatcu Ana Kodela-Salmič, v Murski Soboti dodeljena prosvetnemu oddelku sreskega poglavarstva Matilda Potočnik in v Prevaljah dodeljena prosvetnemu oddelku sreskega poglavarstva Marica Soršak.

Po odsluženju kadrskega roka je ministrstvo prosvete nameslilo naslednje učitelje: Stanislava Bučarja na Golem, srez Ljubljana okol., Dušana Bavdeka v Ovčaku, srez Kočevje, Ivana Tometa v Selcah nad Skofjo Loko, Janka Benedičiča v Zali log, srez Kranj, Viktorja Dacarja v Dol pri Hrastniku, Josipa Tavžlja v Litiji, Franja Ankeleja v Hesnini, srez Laško, Stanislava Volka v Hrastniku in Ivana Primožiča v Gorjuše, srez Radovljica.

Premeščeni kontraktualni učitelji: v Stogovce Ana Frankovič na Rako pri Krškem za kontrakt. upravitelja Alojzij Dolgan, v Trebelno pri Krškem Oskar Venturini, v Zvirče pri Novem mestu za kontr. upravitelja Boris Možina, v Suhor pri Črnomlju Leopoldina Kos, v Virštanju Frančiška Mačkovšek, v Mariji Reki Karlo Srebrnič, v Polenšak

pri Ptuj Miroslav Podgornik. Nadalje sta premeščena Josip Troha iz Skomlja v Zavrč pri Ptuj in Angela Rusanov-Kelat iz Gederovcev v Mursko Soboto.

Ukazno sta premeščena: na osnovno šolo v Št. Jurju ob Pesnici šolski upravitelj Franjo Šafarič (Sv. Križ), na osnovno šolo pri Sv. Križu, srez Ljutomer, je premeščen za upravitelja Vekoslav Španger, učitelj v Lajtersbergu-Krčevini, srez Maribor levi breg.

—i Učiteljska stalnost je priznana naslednjim bivšim kontraktualnim učiteljem: Josip Rakovšek v Lembergu, srez Šmarje pri Jelšah, Franjo Bole v Ponikvi, srez Šmarje pri Jelšah, Filip Podgornik v Limbušu pri

Mariboru, Frančiška Mačkovšek v St. Miklavžu na Dravskem polju in Pavla Kenig v Orli vasi, srez Celje.

—i S kraljevim ukazom je imenovan, kakor poroča »Slovenec«, k prosvetnemu oddelku v Mariboru učitelj Ferdinand Bobič, kjer bo vršil posle oblastnega šolskega nadzornika.

Nove knjige.

—k Zdrav zadrugi pokret, spisal Grujica Ademovič. Cena 10 Din. Naroča se direktno pri pisatelju Grujica Ademovič, učitelj, Beograd, Laudanova 13.

—k »Ogenj«, glasilo krščanske socialistične mladine, bo v svoji letošnji deseti številki obravnavalo vprašanje vzgoje. Opozorjamo na to učiteljsko, ki morda še ne ve, da obstoja revija (uprava v Ljubljani, Stari trg 2/I. 32 Din celoletna naročnina.).

—k Boj in zmaga. Pravljičica. Spisal Gustav Strniša, ilustriral Justin. Cena 5 Din. II. zvezek nove serije knjižnice »Svete vojske«. Izdala »Sveta Vojska« v Ljubljani in založila »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani.

—k Josip Novak: Šmarna gora. Založila cerkev Matere Božje na Šmarni gori. — V Ljubljani 1928. — Cena 14 Din. — Dobiva se v vseh knjigarnah.

Šolske zvezke

po nizkih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje

UČITELJSKA TISKARNA

Frančiškanska ul. 6

Originalne barve, matrice (kože), specialni papir za razmnoževanje Gestetner Cyklostil, (voščeni papir) se dobi vedno in najceneje pri

LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6. — Telefon 2980.

I. Urbančič Miklošičeva c. 20

priporoča **nogavice** za dame in gospode. **Otročje nogavice** v vseh modnih barvah. **Perilo lastne izdelke.** Volnene **jopice**, telovnike in **puloverje**. Čipke, vezenino, žepne robce itd. **Cene priznane nizke.**

Priporočamo **tvrdke**, ki inserirajo v našem glasilu!

Kupite na obroke!

brez posredovalca kredita direktno pri dobavitelju, ker si s tem prihranite mnogo denarja.

Na primer:
Oblačilnica „ILIRIJA“, Ljubljana, Mestni trg 17/I.
Vam nudi:

3 m volnenega blaga in 1½ m brokatne podloge kompletno za damski plašč

na šestmesečne obroke **za Din 440.—**

Na deželo pošljemo vzorce!
Na zahtevo pošljemo potnika na dom!

OBLAČILNICA „ILIRIJA“
Telefon 2825 LJUBLJANA, Mestni trg 17/I. Telefon 2825

Damska konfekcija naznanja cenj damam sledeče cene za izdelavo navedenih oblačil:

T. KUNC Ljubljana, Mestni trg 14

Za delo od kostuma	od 250 do 300 Din
Za delo od plašča	od 200 do 250 Din
Za delo od jope	od 170 do 200 Din
Za delo od krila	od 70 do 100 Din
Za delo od toalete	od 150 do 200 Din
Za delo od bluze	od 80 do 150 Din

Na razpolago je velika izbira izgotovljenih plaščev, kostumov itd. Vred lastnega izdelka so cene, ker odpade carina, zaslužek tovarnarja, sigurno za 50% nižje, kar je v prid odjemalcem. Državni nameštenci dobijo proti izkazu na obroke, proti takojšnjemu plačilu po 10% popusta.

Vse delo se izvršuje pod lastnim nadzorstvom in po najmodernejših modelih.

Fr. Perc, Maribor, Gosposka ul. 34

Zaloga vseh instrumentov, gramofonov, plošč, in drugih potrebščin, dalje godalnih specialitet, violin, najboljših strun „Pirastro-Weichold-Künzel i. t. d. **Pozor!** V Slovenski ulici 28 se nahaja naša specialna delavnica, kjer popravljamo vse instrumente. Pri nakupu in popravilih damo 10% rabat, ako se sklicujete na ta inserat. Popravljeni instrumente vračamo franko. Kupujemo tudi stare instrumente.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.
KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Priporočamo Vam najboljše testenine, in te so:

Pekatele

Dobijo se v vsaki trgovini!

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjaj, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA
Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Hotel TRATNIK
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

Kdor oglašuje ta napreduje!

Čevlje in nogavice kupite najugodnejše pri

P. TRAUN
Maribor, Aleksandrova c. 19

— TVRDKA —
M. TIČAR
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA 1

priporoča vse šolske in pisarniške potrebščine ter šolske knjige

Lovske puške, flobert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetalni ogenj

F. K. Kaiser, puškar
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

Tvrdba Ivan Pakiž, Ljubljana trgovina z juveli, urami, zlatino in srebrnino se je preselila iz dosedanjih prostorov Stari trg 20

Pred Škofijo 15. Prodaja vse predmete s 25% popustom.

Baržun in svila

v vseh modnih barvah

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!